

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΕΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Η. ΛΑΜΠΡΟΥ

11

1914

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★ BAS. N. GRÉGORIADES

Ε.Υ.Δ. Ε.Π.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1969

ὁδηγὸς τῶν θελόντων νὰ παρακολουθήσωσι τὰ διάφορα ζητήματα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τοὺς προελληνικοὺς πολιτισμοὺς ἐν τῇ λεκάνῃ τοῦ Αἰγαίου, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ θέμα αὐτοῦ, ὧν τιμὰ μὲν λύει ἐφ' ὅσον δύνανται νὰ θεωρηθῶσι λευκόμενα κατὰ τὰς γνώμας τῶν ἐπαϊόντων, πολλάκις ἰδίως ἐπαισφέρων κρίσεις, ἄλλα δ' ἐκθέτει μέχρι τοῦ σημείου, εἰς ὃ ἔχει φθάσει μέχρι τοῦδε ἢ περὶ αὐτῶν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα. Πόσα δὲ εἶνε ἀκόμη τὰ ἐπισηαλῆ, ἀρκεῖ νὰ δείξῃ ὁ συγχρονιστικὸς πίναξ (Pl. XIII), οὗ πολλὰ βεβαίως εἶνε τὰμφισβητήσιμα.

Ἄριστος κόσμος τοῦ βιβλίου εἶνε αἱ 325 ἐν τῇ καμμένῳ εἰκόνες καὶ οἱ δεκαοκτὼ ὄλοσέλιδοι πίνακες, ὧν ὀκτὼ ἐγχρωμοί. Δικαίως δ' ἀπονέμει ὁ συγγραφεὺς εὐχαριστίας εἰς τοὺς ἰδιώτας καὶ τὰ ἰδρύματα, ὧν ἡ συνδρομὴ κατέστησεν εἰς αὐτὸν δυνατὸν τὸν πλουτισμὸν τοῦ βιβλίου διὰ πολλῶν τέως ἀνεκδότων εἰκόνων.

Rektor Dr P. Benno Kühne O. S. B. P. Heinrich Rickenbach O. S. B. Ein Mönchsleben im Dienste der Schule. (Beigabe zum Jahresbericht der Stiftsschule Maria—Einsiedeln im Studienjahre. 1911/1912. 1912. Verlagsanstalt Benziger und Co. A. g, Einsiedeln (Schweiz). Eis 8ov.

Ἡ μετ' εὐλαβείας δικαίας πρὸς τὸν βιογραφούμενον γεγραμμένη αὕτη πραγματεία σκοπὸν ἐπιβάλλεται νὰ γνωρίσῃ εἰς τοὺς πολλοὺς, ἰδίως δ' εἰς τοὺς φίλους τοῦ ἱεροῦ τάγματος τῶν Βενεδικτίνων μοναχῶν τὸν ἐπὶ ἔτη μακρὰ πιστὸν τηρητὴν τῶν μοναστικῶν κανόνων, τὸν παιδαγωγικὸν διδάσκαλον καὶ ἐρμηνευτὴν τῶν λογοτεχνικῶν ἠισχυρῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τῆς Ῥώμης, τὸν πεπειραμένον διευθυντὴν τῶν ἀνατιθεμένων αὐτῇ ἐκπαιδευτηρίων, τὸν μέχρις ἐσχάτου γήρως ἀκάματον ἐρευνητὴν. Πράγματι ὁ Rickenbach κατώρθωσε νὰ συνδυάσῃ πάντα ταῦτα μετὰ τῆς ἐπιμονῆς ἐκείνης καὶ πίστεως, ἧτις ἀνέδειξε παρομιώδεις ἀπὸ αἰῶνων τοὺς στοιχοῦντας εἰς τὸ τάγμα τοῦ ἀγίου Βενεδίκτου. Ἰδιάζουσαν δὲ παρέσχεν ἡ βιογραφικὴ αὕτη, ἔκθεσις εὐχαρίστησιν εἰς τὸν ἐκδότην τοῦ Νέου Ἑλληνομονήμονος, ὅστις ἠτύχησε νὰ συνδέηται φίλιως διὰ προσωπικῶν συγνῶν συνεντεύξεων καὶ συνεχοῦς ἐπιστημονικῆς ἀλληλογραφίας ἐπὶ τριάκοντα καὶ δύο ὅλα ἔτη πρὸς τὸν ἀγαθὸν Ἑλθετὸν πατέρα τὸν διακκῶς ἀγαπήσαντα τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰ τι ἑλληνικὸν διὰ πάντων τῶν αἰῶνων.

Ὁ Κάρολος Rickenbach ἐγεννήθη, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Rigi ἐν Arth τῷ 1831, εἰσαχθεὶς δὲ τῷ 1846 εἰς τὸ ἐν τῇ μονῇ τῆς Θεοτόκου τοῦ Einsiedeln τῆς Ἑλβετίας γυμνάσιον τῶν Βενεδικτίνων καὶ διαπεραιώσας τὰς ἐν αὐτῷ σπουδὰς, ἀνεδείχθη τῷ 1852 δόκιμος μοναχὸς καὶ εἶτα ὤμωσε τὸν εἰς τὸ τάγμα ὄρκον, μετονομασθεὶς Ἐρρίκος ὑπὸ τοῦ τότε ἡγουμένου Ἐρρίκου Schmid, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1848 εἶχε ὄψει νέαν ζωὴν εἰς τὸ γυμνάσιον, συμπληρώσας μὲν καὶ ἀνακαινίσας αὐτοῦ τὰ κτίρια, ἐκ νέου δὲ ριζικῶς μεταρρυθμίσας τὴν διοργάνωσιν αὐτοῦ. Ἡδὴ δὲ μικρὸν πρὸ τῆς ἐν ἔτει 1855 εἰς ἱερέα χειροτονίας ὁ Rickenbach ἀνέλαβε διδασκαλίαν ἐν τῷ γυμνασίῳ ἐκείνῳ, ἐν ᾧ ὑπηρέτησε μέχρι τοῦ 1877. Τότε δὲ ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν ἐν τῷ γυμνασίῳ τῆς διασήμεου τοῦ αὐτοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Βενεδίκτου μονῆς τοῦ Κασίνου ὄρους ἐν Ἰταλίᾳ, ἕως μετὰ εἰκοσαετίαν ὄλην τῷ 1897 ἀνετέθη εἰς αὐτὸν ἡ διεύθυνσις τοῦ ἐν Ῥώμῃ Ἑλληνικοῦ κολλεγίου¹. Διαμείνας δ' αὐτόθι μέχρι τοῦ 1904, ἐπέστρεψε τέλος χάριν πρεσβυτικῆς ἀναπαύσεως εἰς τὴν πάτριον μονὴν τοῦ Einsiedeln, ὅπου καὶ ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα καὶ ἐνὸς ἐτῶν τῇ 5 Ἀπριλίου 1910.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Rickenbach ἀνεφέρετο κυρίως εἰς τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ γράμματα, ὑπῆρξε δὲ πλήρης ζωῆς καὶ τελεσφορωτάτη, καθ' ἃ ὁμολογοῦσιν οἱ διδασχθέντες ὑπ' αὐτοῦ, ὡς τινες ἀνεδείχθησαν καθηγηταί, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν παρακολουθησάντων αὐτήν. Μεγάλως δ' ὠφέλησεν αὐτὸν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἡ γνῶσις τῆς νέας ἑλληνικῆς, ἣν περιεῖπε μέχρις ἐσχάτου γήρως. Ὅτ' ἐγνωρίσαμεν αὐτὸν τὸ πρῶτον ἐν Κασίνῳ, ἠπορήσαμεν βλέποντες τὸ κελλίον τοῦ Ἑλβετοῦ Βενεδικτίνου μεστὸν νεοελληνικῶν βιβλίων, οὐδ' ἡμερολογίων ἐξαιρουμένων, καὶ ἐφημερίδων, οἷας τακτικῶς ἐλάμβανε δι' ἡμῶν ἔκτοτε κατὰ τὸ πλεῖστον τοῦ βίου. Ἐπι δὲ μάλλον συνεδέθη πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἣν θερμῶς ἠγάπα, διὰ δύο αὐτοῦ ἐπισκέψεων, καθ' ἃς ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἡ εὐκαιρία οὐ μόνον τὰς Ἀθήνας νὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ πλησίον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς τόπους τῆς τε Ἑλλάδος καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Καὶ δὲν ἀφήκε μὲν δυστυχῶς, καθ' ἃ μανθάνομεν ἐκ τῆς βιογραφίας τοῦ πατρὸς Kühne.

¹ Ἴδε περὶ αὐτοῦ Νέου Ἑλληνομνήμωνος Τόμ. I' σ. 8 κ. ἑ.

ἀπομνημονεύματα περί τῶν ἀποδῆμιῶν τούτων, ἀλλὰ πρόδηλος εἶνε ἢ ἐξ αὐτῶν ὠφέλεια αὐτοῦ πρὸς καλλιτέραν γνῶσιν τῶν τε ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων ἐλληνικῶν πραγμάτων.

Ἐκ τῶν συγγραφῶν τοῦ Rickenbach, ὧν οὐκ ὀλίγαι ἀναφέρονται εἰς τὰ κατὰ τὸ Κασίνον ὄρος καὶ τὴν μονὴν τοῦ Einsiedeln, αἱ σχετιζόμεναι πρὸς τὴν ἀρχαίαν καὶ μεσοχρόνιον Ἑλλάδα εἶνε αἱ ἑξῆς: α') «Χαρακτηρισμὸς τοῦ Εὐριπίδου καὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ» (Zur Charakteristik des Euripides und seiner Zeit) 1855, β') «Χώρα, λαὸς καὶ πολιτισμὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων» (Land, Volk und Kulturleben der alten Griechen. Kulturhistorische Studien) 1870, γ') «Ἐπίσκεψις τοῦ ὄρους Ἐθνος. Ἐκθεσις τοῦ διδάκτορος Σπυρίδωνος Λάμπρου» (Ein Besuch auf dem Berge Athos. Bericht von Dr. Spiridion Lambros). 1881. Πλήρης μετάφρασις τῆς ἡμετέρας ἐν ἔτει 1880 Ἐκθέσεως πρὸς τὴν Βουλὴν περὶ τῆς εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος ἀποστολῆς, ἣν ἐν ἐπιτομῇ μετέφρασε γερμανιστὶ τὸ αὐτὸ ἔτος καὶ ὁ Αὐγουστος Boltz, δ') «Ἱστορία καὶ συγγραφαὶ τοῦ Ἁγίου Πέτρου ἀρχιεπισκόπου Ἄργους» (Storia e scritti di S. Pietro d'Argos) Ἐν Ρώμῃ. 1899. Εἰς ταύτας δὲ τὰς μελέτας πρέπει νὰ προσθέσωμεν τὴν περὶ τῆς λατρείας τῆς ἁγίας Ἄννης, ἣτις ἀπετέλεσε τὸ κυριώτατον ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὄλιγον μέλημα τοῦ Βενεδικτίνου λογίου. Δυστυχῶς τῆς εἰδικωτάτης ταύτης καὶ μακροτάτης μονογραφίας μικρὸν μόνον μέρος ἐξεδόθη τῷ 1885 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἡ λατρεία τῆς ἁγίας Ἄννης ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ καθ' ὅλου καὶ ἰδίως ἐν Στεϊνερβέργῃ» (Die Verehrung der heiligen Anna in der katholischen Kirche im Allgemeinen und an Steinerberg insbesondere). 1885. Τὸ δὲ πλεῖστον τῶν σχετικῶν αὐτοῦ ἐρευνῶν, αἵτινες ἔμελλον πρὸς τοὺς ἄλλοις νὰ περιλάβωσι τὴν ἐξέτασιν τῆς ἁγίας Ἄννης ἐν τῇ τέχνῃ, ἔμεινε ἀνέκδοτον. Ὅμοίως δὲ ἀπεσκόπει ὁ Rickenbach καὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν κειμένων τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸν βίον τῆς ἁγίας, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐλληνικά. Ὁ δ' ἐκδότης τοῦ Νέου Ἑλληνομνήμονος ἔσχεν εὐκαιρίαν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἔκδοσιν ταύτην καὶ τὴν γερμανικὴν μετάφρασιν τοῦ βίου νὰ θάψῃ μάλιστα τὴν μέχρι τῶν ἐσχάτων λεπτομερειῶν εὐτυνευδητικῶν τοῦ Rickenbach, διὰ μακρᾶς ἀλληλογραφίας διαπυθιθανομένου κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπεξεργασίας τὰς ἐπὶ διαφόρων χωρῶν γνώμας αὐτοῦ.